CZU: 373.016:811.1/.8 https://doi.org/10.59295/drgl2026.26

MONITORIZAREA CURRICULUMULUI NAȚIONAL LA LIMBA STRĂINĂ (2018-2020): ANALIZA CHESTIONARELOR ȘI FORMULAREA SUGESTIILOR REFORMATOARE

MONITORING THE NATIONAL FOREIGN LANGUAGE CURRICULUM (2018–2020): ANALYSIS OF SURVEY RESPONSES AND FORMULATION OF RECOMMENDATIONS FOR REFORM

Ion GUȚU
PhD, Associate Professor
Moldova State University, Republic of Moldova
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3302-4829

Daniela FISTICAN
School Teacher, Second-Level Teaching Qualification
"Vasile Alecsandri" High School, Republic of Moldova
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-8302-0467

Ana CIOBANU
School Teacher, Second-Level Teaching Qualification
"Vasile Alecsandri" High School, Republic of Moldova
ORCID: https://orcid.org/0009-0009-2274-9753

Abstract: ***This study presents the empirical phase of a national research project on monitoring the implementation of the Foreign Language Curriculum (2018–2020) in the education system of the Republic of Moldova. The research is based on previously developed conceptual and methodological frameworks, including the use of an electronic monitoring registry, and analyses how curriculum provisions are perceived and applied in educational practice.***

This article presents and synthesizes data already collected by another effective and strategic tool—the Questionnaire—addressed to school administrators, teachers, parents, and students. The analysis focuses on the implemented curriculum, the degree of alignment between the designed curriculum and the applied curriculum, as well as the difficulties encountered in the teaching process.

The accumulated results highlight both areas of conceptual coherence and significant discrepancies between the prescribed curriculum design and the "lived" educational reality, underscoring the role of empirical feedback and digital tools in formulating reform recommendations, and informing educational decisions.

Keywords: *written/implemented/monitored curriculum, monitoring tools, questionnaire, research, reform recommendations, educational decisions.*

Argument

Reforma curriculară în domeniul limbilor străine în Republica Moldova se înscrie într-un proces amplu de modernizare a sistemului educațional, orientat spre formarea competențelor-cheie, integrarea europeană și adaptarea la dinamica societății contemporane.

Elaborarea și implementarea Curriculumului la Limba străină (CLS) [1; 2; 3], au marcat o etapă esențială în această transformare, prin promovarea unei abordări centrate pe elev, finalități și dezvoltarea competențelor de comunicare, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) [4].

În același timp, noile documente de politică educațională naționale adoptate în 2025, precum Cadrul de Referință al Curriculumului Național, Metodologia de elaborare a curriculumului disciplinar și Concepția de dezvoltare curriculară, consolidează o viziune sistemică asupra CLS, în care proiectarea, implementarea și evaluarea acestuia sunt concepute ca un proces continuu, ciclic și fundamentat pe date. În acest context, ***monitorizarea curriculară*** devine nu doar o necesitate, ci o condiție indispensabilă pentru asigurarea calității educației și pentru funcționarea eficientă a reformei.

Una dintre provocările majore ale reformelor curriculare contemporane constă în decalajul dintre curriculumul proiectat și curriculumul realizat în practică. Deși CLS a fost elaborat în conformitate cu standardele europene și cu tendințele actuale în didactica limbilor, eficiența acestuia depinde în mod esențial de modul în care este interpretat, adaptat și aplicat în contexte educaționale concrete. În acest sens, ***monitorizarea curriculară*** trebuie înțeleasă ca *un proces dinamic, orientat spre înțelegerea curriculumului ca practică trăită, și nu ca un simplu instrument de control administrativ*.

În cadrul proiectelor naționale de cercetare inițiate de USM (2024), monitorizarea CLS a fost conceptualizată și implementată printr-un set de instrumente complementare, între care *Registrul electronic de monitorizare (REM)* ce a ocupat un loc central. În articolele anterioare, am demonstrat viabilitatea și fiabilitatea acestui instrument ce permite colectarea sistematică a datelor privind funcționalitatea Curriculumului predat, oferind o imagine detaliată asupra modului în care prevederile curriculare sunt transpuse în practica didactică [5; 6].

Totuși, complexitatea procesului educațional și diversitatea actorilor implicați impun utilizarea unor instrumente suplimentare, capabile să surprindă dimensiunea subiectivă, perceptivă și experiențială a implementării CLS. În acest context, ***Chestionarul*** vine să se afirme ca *un instrument esențial de monitorizare curriculară, prin capacitatea sa de a colecta date relevante de la diferite categorii de respondenți: cadre manageriale, cadre didactice, părinți și elevi.*

1. Chestionarul în monitorizarea curriculumului: funcții, valoare și impact asupra reformei curriculare

În vederea analizării rolului și impactului *Chestionarului* în monitorizarea CLS, este necesară, mai întâi, o delimitare conceptuală a procesului de monitorizare curriculară și a instrumentelor metodologice prin intermediul cărora acesta se realizează. Monitorizarea nu poate fi redusă la un simplu demers de colectare a datelor, ci trebuie înțeleasă ca un proces complex, sistemic și continuu, care implică utilizarea unor instrumente variate de evaluare și analiză. În această privință, literatura de specialitate evidențiază necesitatea corelării dintre fundamentele teoretice ale curriculumului și mecanismele concrete de investigare a modului în care acesta este implementat în practică. Astfel, înainte de a examina specificul *Chestionarului* ca instrument de monitorizare, se impune o prezentare succintă a cadrului teoretic al monitorizării curriculare și a principalelor instrumente utilizate în acest proces.

1.1. Monitorizarea curriculară: fundament teoretic și instrumente metodologice

Monitorizarea curriculumului reprezintă, în literatura de specialitate, o componentă esențială a procesului de dezvoltare și evaluare curriculară, fiind asociată atât cu analiza implementării, cât și cu ajustarea continuă a politicilor educaționale. Încă din lucrările lui L.

Stenhouse, curriculumul este conceput ca un proces deschis, supus permanent interpretării și transformării în practică, ceea ce implică necesitatea unor mecanisme sistematice de monitorizare [7, p. 4–5; p. 142]. Ulterior, perspectivele evaluative dezvoltate de M. Scriven [8, p. 39–43] și Sh. Grundy [9, p. 101-102] au subliniat rolul evaluării formative și al reflecției critice asupra curriculumului în acțiune. În didactica limbilor, cercetători ca W. Littlewood au evidențiat importanța corelării dintre intențiile curriculare și practicile reale de predare-învățare-evaluare [10, p. 1–3; 11, p. 320–322].

În plan național, importanța monitorizării a fost menționată în lucrarea *Monitorizarea curriculumului școlar : concept și metodologie*, autori V. Guțu, C. Țurcanu, M. Șevciuc [11] din cadrul Centrului de Cercetări Științifice ”Politici educaționale și sociale” al USM. Autorii subliniază faptul că, aflată la intersecția teoriei și practicii, monitorizarea curriculumului poate să ne ajute să percepem discrepanțele ce există între cele două variante de curriculum - scris și predat, oferindu-ne date valoroase despre eficiența predării, învățării și evaluării la disciplina dată. Publicațiile noastre la fel au pus în valoare faptul că politicile curriculare naționale cunosc o solidă experiență și pilotare, sunt logic structurate, mereu evaluate și actualizate, întrucât cunosc sistematic variate etape de cercetare, proiectare, implementare, monitorizare, recomandare, fiecare având strategii proprii de realizare a acestui proces complex [12].

În așa fel, monitorizarea curriculară este susținută printr-o diversitate de instrumente metodologice, ca analiza documentelor, observația didactică, interviul, portofoliul sau registrele digitale de monitorizare, fiecare având rol complementar în colectarea și interpretarea datelor. Printre acestea, *Chestionarul* ocupă un loc aparte, fiind considerat un instrument eficient de investigare a percepțiilor actorilor educaționali și de colectare a datelor la scară largă [13, p. 506-512]. Prin capacitatea sa de a integra perspective multiple și de a facilita analiza comparativă, *Chestionarul* contribuie semnificativ la fundamentarea unei monitorizări curriculare bazate pe evidențe și orientate spre îmbunătățirea proceselor educaționale.

1.2. Chestionarul in monitorizarea curriculară: valoare, funcții și impact curricular

În cadrul sistemelor educaționale actuale, caracterizate prin dinamism și complexitate, monitorizarea curriculumului presupune utilizarea unor instrumente variate, capabile să surprindă atât dimensiunea obiectivă, cât și cea subiectivă a procesului de implementare. Astfel, *Chestionarul* se impune ca instrument strategic de monitorizare curriculară, prin capacitatea sa de a oferi acces direct la percepțiile, experiențele, evaluările actorilor educaționali implicați în procesul de predare-învățare-evaluare.

Spre deosebire de alte instrumente de monitorizare, precum *REM*, orientat predominant spre colectarea datelor structurale și operaționale, sau interviul, caracterizat prin profunzime, dar limitat ca extindere, *Chestionarul* permite obținerea unui volum semnificativ de informații într-un timp relativ scurt și de la un număr mare de respondenți. Această caracteristică îi conferă o valoare deosebită în contexte de monitorizare la scară largă, cum este cazul evaluării implementării CLS la nivel național.

Un avantaj major al *Chestionarului* constă în capacitatea sa de a reflecta diversitatea perspectivelor actorilor educaționali – ***cadre manageriale, cadre didactice, părinți și elevi*** – oferind astfel o imagine complexă și nuanțată asupra funcționalității curriculumului. Prin intermediul acestuia, pot fi identificate atât punctele forte ale implementării, cât și dificultățile întâmpinate, precum și nevoile reale ale sistemului educațional. În acest sens,

valoarea Chestionarului rezidă în *contribuția sa la înțelegerea curriculumului nu doar ca document proiectat, ci ca practică trăită și interpretată în contexte concrete*.

Totodată, *Chestionarul* îndeplinește **funcții** esențiale în procesul de monitorizare curriculară ce devin și avantaje, precum :

- ✓ *funcția de diagnoză*, prin identificarea punctelor forte și a disfuncționalităților;
- ✓ *funcția de validare*, prin confirmarea coerenței cadrului curricular;
- ✓ *funcția de orientare decizională*, prin fundamentarea recomandărilor de îmbunătățire.

Aceste funcții sunt realizate cu ajutorul avantajelor oferite de *Chestionar:* colectarea sistematică a datelor, colectarea unui mare volum de informații, durată temporală relativ redusă, analiza comparativă între diferite categorii de respondenți și facilitarea triangulării datelor. Aceste funcții și avantaje contribuie la creșterea validității rezultatelor și la fundamentarea unei monitorizări bazate pe evidențe. Corelarea informațiilor obținute prin *Chestionar* cu datele din alte instrumente, precum *REM* sau interviurile, conduce la o abordare integrată și coerentă a procesului de evaluare curriculară.

În același timp, utilizarea *Chestionarului* implică și anumite limite, precum *gradul de subiectivitate al răspunsurilor sau influența contextului asupra percepțiilor respondenților.* Cu toate acestea, limitele date pot fi diminuate printr-o construcție riguroasă a instrumentului, prin formularea clară a itemilor și prin corelarea rezultatelor cu alte surse de date.

Prezenta comunicare își propune să continue demersurile anterioare de monitorizare a CLS1, deplasând accentul de la analiza datelor înregistrate în *REM* către valorificarea datelor obținute prin *Chestionar* aplicat actorilor-cheie ai sistemului educațional. Scopul este de a evidenția rolul, funcțiile și impactul *Chestionarului* ca instrument de monitorizare curriculară, în raport cu alte instrumente utilizate.

În acest sens, analiza va viza, pe categorii de respondenți, modul în care CLS este perceput și implementat în practică, identificând atât zone de coerență, cât și disfuncționalități existente. Pe baza acestor constatări, vor fi formulate concluzii și recomandări reformatoare orientate spre optimizarea procesului de implementare curriculară și consolidarea unui sistem de monitorizare integrat, adaptat cerințelor actuale ale educației.

Așadar, *Chestionarul* nu este doar un instrument de colectare a datelor, ci devine un mecanism esențial de feedback în cadrul unui sistem educațional orientat spre dezvoltare continuă. Prin impactul său asupra procesului de luare a deciziilor, acesta contribuie la ajustarea și optimizarea reformei curriculare, consolidând o abordare bazată pe evidențe și pe participarea actorilor educaționali. Integrat într-o perspectivă didactologică și curriculară a monitorizării, *Chestionarul* devine un instrument-cheie în dezvoltarea continuă și ciclică a CLS și în creșterea calității educației lingvistice.

2. Chestionarul ca instrument de monitorizare și recomandările pentru reforma educațională

Vom trece sub analiză rezultatele tuturor respondenților-beneficiari și vom sintetiza sugestiile și recomandările capabile sa îmbunătățească reforma educaționala anunțată de noile documente curriculare la nivel național.

2.1. Cadrele manageriale

Analiza datelor obținute prin *Chestionarul* aplicat cadrelor manageriale evidențiază o imagine complexă și relativ coerentă asupra modului în care CLS este perceput și implementat la nivel instituțional. Rezultatele reflectă atât validarea cadrului curricular

existent, cât și existența unor disfuncționalități care afectează eficiența implementării acestuia.

Din perspectiva funcției de validare a *Chestionarului*, se constată că majoritatea respondenților apreciază pozitiv structura și relevanța CLS. Astfel, 85,7% dintre cadrele manageriale consideră că standardele educaționale acoperă în mare măsură sau suficient nevoile de dezvoltare ale elevilor, iar 100% afirmă că CLS asigură realizarea standardelor educaționale. De asemenea, CLS este perceput ca fiind adecvat contextului sociocultural actual în proporție de 100%, ceea ce confirmă coerența dintre viziunea curriculară și contextul educațional contemporan.

Cu toate acestea, analiza evidențiază și limite importante în ceea ce privește funcționalitatea CLS în raport cu nevoile reale ale beneficiarilor. Doar 28,6% dintre respondenți consideră că CLS răspunde în mare măsură acestor nevoi, în timp ce o proporție semnificativă (28,6%) apreciază că acest lucru se realizează în mică măsură. Această discrepanță indică existența unui decalaj între curriculumul proiectat și curriculumul "trăit" în practică.

Din perspectiva valorii *Chestionarului* ca instrument de monitorizare, acesta permite identificarea unor dimensiuni esențiale ale implementării CLS. De exemplu, datele relevă faptul că, deși curriculumul oferă o viziune clară asupra rolului disciplinei (100% în mare sau suficientă măsură), aplicarea principiilor centrate pe elev este mai puțin evidentă, fiind apreciată în mică măsură de 42,9% dintre respondenți. LA fel, promovarea individualizării și personalizării învățării este percepută ca insuficient realizată (71,4% – în mică măsură), ceea ce sugerează dificultăți în transpunerea principiilor curriculare în practică.

Un alt aspect relevant evidențiat de *Chestionar* vizează corelarea dintre CLS și evoluțiile societății. Deși 71,4% dintre respondenți consideră că documentul de politici educaționale este în concordanță cu evoluțiile științifice și tehnologice, dezvoltarea gândirii critice este apreciată ca insuficientă (42,9% – în mică măsură), ceea ce indică necesitatea unei ajustări a strategiilor didactice.

Din perspectiva impactului asupra reformei curriculare, datele oferite de cadrele manageriale evidențiază faptul că principalele dificultăți nu sunt de ordin conceptual, ci mai degrabă organizațional și sistemic. Astfel, resursele materiale sunt considerate insuficiente sau doar parțial adecvate (57,1% – în măsură suficientă; 28,6% – în mică măsură), iar manualele nu corespund întotdeauna cerințelor curriculare (71,4% – în mică măsură). În același timp, formarea continuă a cadrelor didactice apare ca o necesitate majoră, fiind indicată indirect prin nivelul relativ scăzut de pregătire pentru actualizarea curriculumului (71,4% – în mică măsură).

Deosebit de relevante sunt și datele privind rolul cadrelor didactice în implementarea CLS. Managerii apreciază că profesorii înțeleg prevederile curriculare (100% în mare sau suficientă măsură) și sunt bine pregătiți metodic (71,4% în mare măsură), însă nivelul de motivare este mai scăzut (42,9% în mică măsură), ceea ce poate influența negativ eficiența implementării.

În ceea ce privește funcția decizională a *Chestionarului*, acesta evidențiază clar nevoia de ajustare a reformei curriculare. Toți respondenții (100%) consideră necesară dezvoltarea în continuare a CLS. Printre punctele forte identificate se numără *flexibilitatea, adaptabilitatea și orientarea spre competențe*, în timp ce punctele slabe vizează *implementarea grăbită, insuficiența resurselor și rezistența la schimbare*.

Sugestiile formulate de cadrele manageriale confirmă rolul *Chestionarului* ca instrument de feedback strategic: *necesitatea implicării tuturor actorilor educaționali, dezvoltarea formării continue, consolidarea colaborării și promovarea unui curriculum mai*

flexibil și integrat. Aceste propuneri indică direcții clare pentru optimizarea reformei curriculare.

Per ansamblu, analiza datelor demonstrează că *Chestionarul* îndeplinește funcțiile esențiale în monitorizarea curriculară de diagnoză, de validare și de orientare decizională.

Valoarea sa constă în capacitatea de a integra perspectivele actorilor educaționali, iar impactul asupra reformei curriculare se manifestă prin contribuția la ajustarea și optimizarea acesteia în baza evidențelor empirice.

2.2. Cadrele didactice

Analiza datelor obținute prin *Chestionarul* aplicat cadrelor didactice oferă o perspectivă esențială asupra modului în care CLS este înțeles, interpretat și transpus în practică la nivelul clasei. Dacă în cazul cadrelor manageriale accentul cade pe *dimensiunea strategică*, la nivelul profesorilor se conturează *dimensiunea operațională a curriculumului*, ceea ce conferă acestor date o valoare deosebită pentru înțelegerea curriculumului în acțiune.

Din perspectiva funcției de validare, rezultatele indică un nivel înalt de acceptare și legitimitate a cadrului curricular. Astfel, majoritatea cadrelor didactice consideră că CLS este în concordanță cu politicile educaționale ale statului (100% în mare sau suficientă măsură) și că asigură realizarea standardelor educaționale (100%). De asemenea, standardele educaționale sunt percepute ca fiind relevante pentru dezvoltarea elevilor (100%), ceea ce confirmă *coerența conceptuală a documentelor curriculare*.

În același timp, *Chestionarul* evidențiază și funcția de diagnoză, relevând existența unor factori care afectează eficiența implementării curriculumului. Printre aceștia, cadrele didactice indică nivelul scăzut de motivație al elevilor (44,1%), insuficiența resurselor didactice (52,9%) și influența factorilor externi (mediul digital, lipsa interesului etc.). Aceste constatări confirmă faptul că dificultățile implementării CLS sunt generate mai degrabă de contextul educațional decât de structura curriculară propriu-zisă.

Valoarea *Chestionarului* ca instrument de monitorizare se reflectă în capacitatea sa de a surprinde relația dintre curriculumul proiectat și curriculumul implementat. Datele arată că profesorii cunosc prevederile curriculare (100% în mare sau suficientă măsură) și manifestă deschidere față de schimbările curriculare (94,1%), ceea ce constituie un indicator important al sustenabilității reformei.

Totodată, rezultatele evidențiază faptul că profesorii nu sunt simpli executanți ai curriculumului, ci actori activi ai procesului de adaptare și dezvoltare curriculară. Bunăoară, un procent semnificativ declară că au introdus modificări în procesul de predare: 60,6% au integrat informații noi, iar 69,7% au diversificat formele de organizare a învățării. Această tendință confirmă caracterul dinamic al CLS și rolul profesorului ca mediator curricular.

În ceea ce privește impactul asupra reformei curriculare, analiza relevă un paradox semnificativ: deși curriculumul este apreciat ca fiind *coerent și bine structurat* (peste 90% în mare sau suficientă măsură), aplicabilitatea sa este uneori limitată de factori precum *supraîncărcarea conținuturilor, lipsa resurselor și insuficienta corelare între discipline*. Acest fapt sugerează necesitatea unei ajustări a CLS nu la nivel conceptual, ci la nivel de implementare și operaționalizare.

Un aspect important evidențiat de *Chestionar* este legat de structura Planului-cadru. Deși acesta este perceput ca fiind echilibrat (84,8% în măsură suficientă), cadrele didactice semnalează nevoia de ajustare a numărului de ore și de creștere a ponderii disciplinelor aplicative și interdisciplinare. În mod special, se remarcă solicitarea constantă de majorare a numărului de ore la limbi străine, ceea ce indică o percepție clară asupra importanței acestora în formarea competențelor elevilor.

Deopotrivă, analiza evidențiază faptul că CLS promovează în mod real *principiile învățării centrate pe elev, dezvoltarea gândirii critice și formarea valorilor* (peste 90% în mare sau suficientă măsură). Cu toate acestea, există sugestii privind *necesitatea unei mai bune concretizări a strategiilor didactice și a abordărilor trans/interdisciplinare.*

Un capitol distinct îl constituie evaluarea manualelor școlare, care reflectă o relație directă între CLS și resursele didactice. Majoritatea respondenților consideră că manualele corespund CLS (peste 90%), însă semnalează lipsa materialelor complementare (în special audio) și necesitatea diversificării sarcinilor de învățare. Aceste constatări indică faptul că eficiența CLS depinde în mod direct de calitatea resurselor didactice, iar dezvoltarea următoarei generații curriculare trebuie să se producă simultan cu in/formarea autorilor de manuale în aceeași albie conceptuală, exercițiu nerealizat încă până în prezent și care ar contribui în mod benefic la evitarea deficiențelor majore depistate în procesul de evaluare a manualelor școlare naționale la limbile străine majoritare (engleza și franceza), elaborate cu suportul Ministerului Educației și Cercetării. Concomitent, limbile străine minoritare (germana, spaniola, italiana) ar avea nevoie de sprijin din partea ministerului pentru a identifica manualele de limbi străine din țările respective care sunt cele mai adaptabile la CLS național și CECRL și să fie puse în aplicare online prin sinergii metodologice cu autorii respectivi de peste hotare.

Referitor la funcția decizională a *Chestionarului,* datele oferite de cadrele didactice conduc la identificarea unor direcții clare de optimizare a reformei curriculare: *reducerea supraîncărcării conținuturilor, creșterea flexibilității curriculumului, consolidarea dimensiunii aplicative și dezvoltarea resurselor didactice moderne*. În același timp, se evidențiază necesitatea alinierii curriculumului la standarde internaționale (ex. DELF/DALF, Cambridge), precum și importanța formării continue a cadrelor didactice, implicit ar fi și a autorilor de manuale la limbi străine.

În întregime, analiza datelor confirmă faptul că *Chestionarul* îndeplinește un rol esențial în monitorizarea curriculară, prin capacitatea sa de a surprinde realitatea pedagogică din clasă. Funcția sa diagnostică, corelată cu funcția de orientare decizională, permite fundamentarea unor intervenții relevante la nivel de sistem.

Astfel, valoarea *Chestionarului* constă în capacitatea de a integra vocea profesorilor în procesul de dezvoltare curriculară, iar impactul său asupra reformei se manifestă prin contribuția la ajustarea continuă a CLS în funcție de nevoile reale ale practicii educaționale.

2.3. Părinții

Analiza răspunsurilor oferite de părinți oferă o perspectivă complementară și esențială asupra implementării CLS, evidențiind modul în care acesta este perceput din exteriorul sistemului educațional, dar în relație directă cu rezultatele asupra copilului. Dacă profesorii reflectă dimensiunea internă a curriculumului, părinții oferă o *perspectivă asupra impactului său social și formativ*.

Din perspectiva funcției de validare, rezultatele indică *o apreciere general pozitivă a rolului curriculumului în dezvoltarea copilului*. Astfel, majoritatea părinților consideră că disciplinele școlare contribuie în mare sau suficientă măsură la dezvoltarea personalității copilului (aprox. 80%) și la integrarea socială a acestuia. Pe de altă parte, conținuturile curriculare sunt percepute ca fiind utile pentru viața socială (peste 75%), ceea ce confirmă relevanța finalităților curriculare.

Un element deosebit de important este valorizarea limbilor străine: acestea sunt considerate *cele mai utile discipline pentru viitorul copilului (96,1%), depășind chiar discipline fundamentale precum limba română sau matematica*. Această percepție confirmă rolul strategic al limbilor străine în societatea contemporană și legitimează orientarea

curriculară în această direcție. Remarca noastră ar ține de motivația de perspectivă a învățării limbilor străine: pentru a pleca sau pentru a rămâne în țară, ultima ar fi mult mai încurajantă pentru profesori și cadre manageriale.

În același timp, funcția de diagnoză a *Chestionarului* evidențiază o serie de disfuncționalități în relația dintre curriculum și elev. Spre exemplu, un procent semnificativ de părinți consideră că materialul de învățare este dificil pentru copii (46,8% în mare sau suficientă măsură), iar nivelul de interes al acestora pentru învățare este moderat sau scăzut. În plus, doar 31,2% dintre părinți consideră că copilul lor are reușită bună la toate disciplinele, ceea ce indică existența unor dificultăți reale în procesul de învățare.

Un aspect critic relevat de date este legat de supraîncărcarea curriculumului. Părinții identifică drept principale cauze ale nereușitei copilului: *curriculumul supraîncărcat (40,6%), volumul mare de lucru (41,1%) și cerințele ridicate ale profesorilor (31,3%).* Aceste constatări sunt consolidate și de faptul că peste 80% dintre părinți afirmă că *elevii vin obosiți sau surmenați de la școală*, ceea ce sugerează o presiune semnificativă asupra elevului.

Valoarea *Chestionarului* ca instrument de monitorizare este evidențiată prin capacitatea sa de a surprinde decalajul dintre curriculumul proiectat și curriculumul "trăit" de elev. Deși conținuturile sunt considerate majoritar accesibile (peste 90%), părinții semnalează dificultăți în anumite discipline (în special fizica, matematica și chimia), ceea ce indică o problemă de adaptare a CLS la nivelul real al elevilor.

Un alt aspect important este relația școală–familie. Datele arată că majoritatea părinților nu cunosc planul de învățământ (73,3%) și nu sunt implicați activ în procesul educațional (41,6%). La fel, profesorii nu familiarizează suficient părinții cu curriculumul (12% deloc, iar restul doar parțial), ceea ce indică o comunicare insuficientă între actorii educaționali.

Cât privește evaluarea, părinții exprimă percepții mixte. Deși majoritatea consideră că notarea se realizează corect (55,3%), există și opinii privind *favorizarea unor elevi (19,7%) sau lipsa explicării notelor (peste 10%).* Aceste aspecte sugerează necesitatea unei mai mari transparențe și coerențe în evaluare.

Impactul asupra reformei curriculare este unul semnificativ. Datele evidențiază necesitatea unei reechilibrări a CLS, prin reducerea volumului de conținuturi, adaptarea acestora la nivelul de vârstă al elevilor și creșterea relevanței practice a învățării. În paralel, se conturează *necesitatea consolidării parteneriatului școală–familie și a implicării părinților în procesul educațional.*

Un element deosebit de relevant este faptul că părinții nu contestă valoarea curriculumului în sine, ci semnalează dificultăți legate de implementarea acestuia. O atare distincție este esențială pentru orientarea reformei: *problema nu este de ordin conceptual, ci de ordin operațional*.

Per total, analiza confirmă că *Chestionarul* aplicat părinților îndeplinește funcții esențiale de validare, diagnoză și orientare decizională, contribuind la o înțelegere mai amplă a impactului curriculumului asupra elevului. Integrarea acestei perspective în procesul de dezvoltare curriculară este indispensabilă pentru asigurarea relevanței și eficienței reformei educaționale.

2.4. Elevii din clasele a IX-a și a XII-a : analiză comparativă

Analiza răspunsurilor elevilor, provenind din două etape distincte ale parcursului educațional – clasa a IX-a și clasa a XII-a – oferă o perspectivă esențială asupra modului în care curriculumul este perceput la nivelul beneficiarului final. Această analiză comparativă

permite evidențierea atât a elementelor de continuitate, cât și a diferențelor de percepție generate de experiența școlară acumulată.

Din perspectiva funcției de validare, datele indică o participare echilibrată a elevilor din medii diferite (preponderent urban, dar și rural), atât la nivel gimnazial, cât și liceal. În cazul elevilor din clasa a XII-a, majoritatea provin din profil umanist (85,5%), ceea ce este relevant pentru interpretarea răspunsurilor, în special în raport cu disciplinele lingvistice.

Un prim element esențial evidențiat de analiza comparativă este faptul că elevii percep în mod indirect curriculumul, prin intermediul manualului și al practicilor didactice. Această constatare confirmă existența unei distincții importante între curriculumul proiectat și curriculumul "trăit", elevii raportându-se mai degrabă la experiența concretă de învățare decât la documentul curricular propriu-zis. În acest sens, se poate afirma că pentru elevi curriculumul „există" în forma sa mediată – manual, profesor, activități – ceea ce relevă importanța coerenței între aceste niveluri.

Din perspectiva funcției de diagnoză, diferențele dintre elevii de clasa a IX-a și cei de clasa a XII-a sunt semnificative. Elevii mai tineri manifestă o percepție mai generală și mai puțin critică asupra procesului educațional, în timp ce elevii de liceu, având o experiență educațională mai îndelungată, formulează judecăți mai nuanțate și mai critice. Aceștia din urmă sunt mai sensibili la relevanța practică a învățării, la utilitatea conținuturilor și la corelarea acestora cu nevoile reale ale societății.

Valoarea *Chestionarului* în cazul elevilor constă în evidențierea relației directe dintre curriculum și motivația pentru învățare. Se conturează ideea că interesul elevilor este influențat nu doar de conținuturile curriculare, ci și de modul în care acestea sunt prezentate și aplicate în procesul didactic. Astfel, diferențele de percepție între niveluri pot fi interpretate ca rezultat al experiențelor pedagogice diferite.

Un specific destul de relevant pentru reforma curriculară este legat de orientarea elevilor spre disciplinele considerate utile pentru viitor. Similar părinților, elevii tind să valorizeze disciplinele cu aplicabilitate directă și relevanță practică, între care limbile străine ocupă un loc central. Această convergență între percepțiile elevilor și ale părinților confirmă necesitatea consolidării dimensiunii funcționale și aplicative a curriculumului.

Din perspectiva impactului asupra reformei educaționale, analiza datelor evidențiază o problemă sistemică majoră: *lipsa unei corelări explicite între curriculumul oficial și resursele didactice* (în special manualele), precum și *insuficienta mediere curriculară realizată de profesori*. Această situație conduce la o percepție fragmentată a curriculumului, în care elevii nu disting între intențiile curriculare și formele concrete de implementare.

În așa mod, se confirmă observația că, în lipsa unei comunicări și armonizări între autorii curriculumului și autorii manualelor, curriculumul riscă să fie reinterpretat sau chiar distorsionat în procesul de transpunere didactică. Iată de ce, impactul real al CLS asupra elevului este determinat în mare măsură de calitatea medierii pedagogice și de coerența resurselor educaționale.

Un alt element relevant este diferența de maturitate educațională între cele două categorii de elevi. Dacă elevii de clasa a IX-a se află încă într-o etapă de adaptare și formare a competențelor de învățare, elevii de clasa a XII-a sunt deja orientați spre finalități concrete (examene, studii universitare, carieră), ceea ce le influențează modul de raportare la curriculum.

În aspect general, analiza confirmă faptul că *Chestionarul* aplicat elevilor îndeplinește o funcție esențială de diagnoză și de orientare strategică, oferind informații directe despre modul în care CLS este resimțit la nivelul beneficiarului final. Valoarea sa constă în evidențierea *discrepanțelor dintre nivelurile curriculare,* iar impactul asupra

reformei se manifestă prin *identificarea necesității unei mai bune corelări între curriculum, manual și practică didactică.*

Concluzia

Analiza datelor obținute prin *Chestionarul* adaptat și aplicat celor patru categorii de beneficiari – *cadre manageriale, cadre didactice, părinți și elevi* – evidențiază caracterul complex și multidimensional al procesului de implementare a CLS. În linii generale, rezultatele confirmă existența unei coerențe conceptuale a CLS proiectat, validată de toate categoriile de respondenți, dar și prezența unor discrepanțe semnificative la nivelul implementării acestuia în practică.

Din perspectiva funcțiilor *Chestionarului*, acesta se afirmă ca un instrument esențial de monitorizare curriculară, îndeplinind simultan *funcții de validare, diagnoză și orientare decizională*. Funcția de validare este reflectată în aprecierea pozitivă a cadrului curricular, perceput ca relevant, coerent și aliniat la standardele educaționale. Funcția de diagnoză permite identificarea unor disfuncționalități recurente, precum supraîncărcarea conținuturilor, insuficiența resurselor didactice, dificultățile de aplicare a principiilor centrate pe elev și decalajele dintre curriculumul proiectat și cel implementat. Funcția de orientare decizională se concretizează în formularea unor direcții clare de optimizare a reformei curriculare.

Valoarea *Chestionarului* rezidă în capacitatea sa de a integra perspective multiple asupra CLS, oferind o imagine convergentă asupra realității educaționale. Astfel, cadrele manageriale confirmă coerența strategică a CLS, cadrele didactice evidențiază dificultățile de implementare la nivelul clasei, părinții semnalează impactul asupra elevului și limitele legate de supraîncărcare, iar elevii relevă experiența directă a curriculumului în forma sa mediată prin manual și prin practica didactică. Convergența acestor perspective conferă credibilitate și consistență rezultatelor obținute.

Un element deosebit de relevant, evidențiat transversal în toate categoriile de respondenți, este existența unei confuzii între curriculum, manual și procesul de predare. CLS, în forma sa proiectată, nu ajunge direct la beneficiar, ci este mediat prin manual și prin activitatea cadrului didactic. În lipsa unei corelări explicite între aceste niveluri, apar disfuncționalități care afectează percepția și eficiența implementării curriculumului. Această constatare subliniază necesitatea unei abordări integrate a reformei curriculare, care să includă nu doar elaborarea documentelor curriculare, ci și dezvoltarea resurselor didactice și formarea actorilor educaționali.

Impactul *Chestionarului* asupra reformei curriculare se manifestă prin capacitatea de a fundamenta decizii bazate pe evidențe și de a orienta procesul de ajustare continuă a CLS. Datele obținute indică necesitatea reducerii supraîncărcării curriculare, creșterii flexibilității și adaptabilității, consolidării dimensiunii aplicative a învățării și dezvoltării unui parteneriat real între școală și familie. La fel, se evidențiază importanța formării continue a cadrelor didactice și a coerenței între curriculum și manuale.

La final, considerăm că *Chestionarul* nu este doar un instrument de colectare a datelor, ci un mecanism strategic de reglare și dezvoltare curriculară. Integrat într-un sistem de monitorizare bazat pe evidențe, acesta contribuie la transformarea reformei curriculare într-un proces dinamic, reflexiv și orientat spre calitate.

Concluziile formulate converg spre o serie de ***Recomandări*** privind reformarea CLS precum:

- ✓ **Consolidarea coerenței curriculumului prin:**
- *asigurarea coerenței verticale și orizontale,*

- *alinierea curriculumului, manualelor și practicilor de predare.*

✓ **Îmbunătățirea condițiilor de implementare prin:**

- *reducerea supraîncărcării curriculumului,*
- *dezvoltarea resurselor pedagogice și digitale,*
- *sprijinirea dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice.*

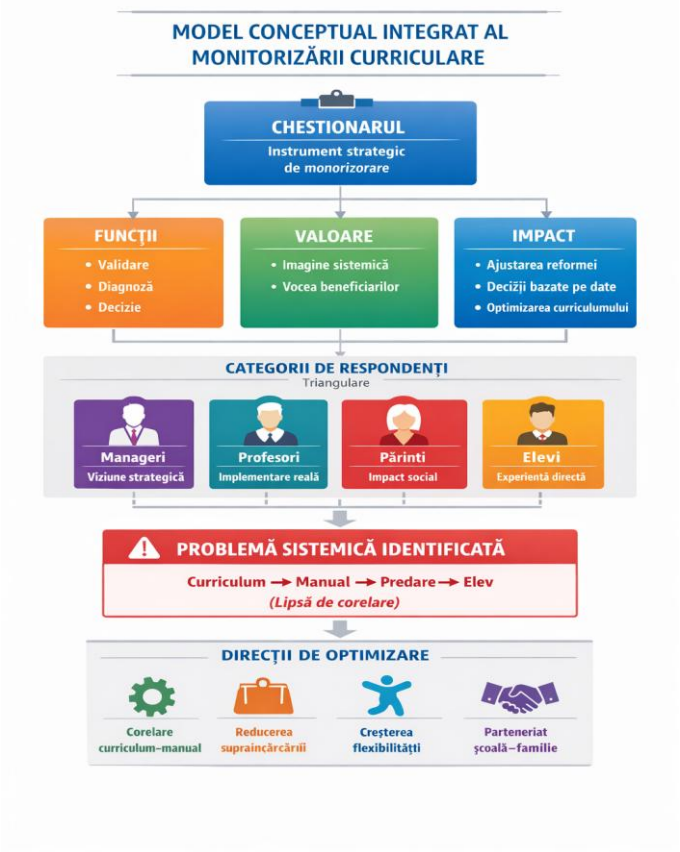
✓ **Promovarea practicilor de predare eficiente prin:**

- *prioritizarea unei abordări aplicate și centrate pe elev,*
- *încurajarea interdisciplinarității,*
- *valorizarea învățării autentice.*

✓ **Consolidarea guvernanței și a monitorizării prin:**

- *consolidarea monitorizării bazate pe dovezi,*
- *integrarea instrumentelor digitale (RES, Chestionare),*
- *dezvoltarea parteneriatelor școală-familie.*

Totodată, concluziile și recomandările formulate ne permit să propunem și un ***Model conceptual integrat al monitorizării curriculare*** în bază de *Chestionar*.

Referințe bibliografice :

1. GUȚU, Ion (coord.), GUȚU, Ion, MUNCA-AFTENEV, Daniela et alii (autori) (2018). *Învățământul primar. Curriculum National. Limba străină I. Curriculumul disciplinar. Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar*. Chișinău : MECC

2. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimir, GUŢU, Ion (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, Daniela, (coord.) [et al.] (2020). *Limba străină. Curriculum național. Clasele 5-9. Curriculum disciplinar : Ghid de implementare* / Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova. Chişinău: Lyceum,
3. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimir, GUŢU, Ion (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, Daniela (coord.) [et al.] (2020). *Limba străină. Curriculum național. Clasele 10-12. Curriculum disciplinar : Ghid de implementare* / Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova. - Chişinău: Lyceum.
4. *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire* - Strasbourg, CE (2018). Disponibil: https://rm.coe.int/cadre-europeen-commun-de-reference-pour-les-langues-apprendre-enseigne/1680a4e270 [Accesat: 05.12.2025].
5. GUȚU, Ion, MIȘENINA, Nadejda, FETCU, Tatiana (2025). Funcționalitatea curriculumului la disciplina limba străină din perspectiva cadrelor didactice-monitori : aplicare, evaluare, recomandări, in: Conferința științifico-practică *Dezvoltarea continuă și ciclică a curriculumului educațional*. 30 octombrie 2025: Culegere de articole științifice. Chișinău : CEP USM.
6. GUȚU, Ion, BUCIUCEANU, Tatiana, BOGATU, Rodica (2025). Dimensiunea corespondenței dintre curriculumul scris și curriculumul predat la limba străină (2018-2020): monitorizare, evaluare și sugestii, in : Conferința științifică internațională *Dinamica limbilor romano-germanice: tendințe și inovații/Dynamics of the Romance and Germanic Languages: Trends and Innovation: hybrid international scientific conference, 8th edition*. Chisinau: CEP USM.
7. STENHOUSE, Lawrence (1975). *An Introduction to Curriculum Research and Development*. London: Heinemann.
8. SCRIVEN, Michael (1991). *Evaluation thesaurus* (4th ed.). Newbury Park: Sage Publications.
9. GRUNDY, Shirley (1987). *Curriculum: Product or Praxis*. USA: University of New England.
10. LITTLEWOOD, Wiliam (2004). The Task-Based Approach: Some Questions and Suggestions. În: *ELT Journal*, Volume 58, Issue 4, p. 319-326.
11. GUȚU, Vladimir, ȚURCANU, Carolina, ȘEVCIUC, Maia (2024). *Monitorizarea curriculumului școlar: concept și metodologie*. Chișinău : CEP USM.
12. GUȚU, Ion, LUNGU, Svetlana, CHIRIAC, Nona (2024). Metodologia și instrumentarul monitorizării curricula la limba străină: etapizări și strategii. În : *Probleme de lingvistică, traducere și studii literare.* Chişinău: [S. n.], CEP USM, p. 140-153.
13. COHEN, Louis, MANION, Lawrence & MORRISON, Keith (2018). *Research Methods in Education* (8th ed.). London: Routledge.

N.B. Articolul a fost elaborat în cadrul Subprogramului (2024-2027) ”Teoria și metodologia monitorizării și dezvoltării continue și ciclice a curriculumului școlar”, cifrul 01.14.01, din cadrul Centrului de Cercetări Științifice ”Politici educaționale și sociale” al Universității de Stat din Moldova.